

"Loof Hem met snarenspeel", luidt de titel van het boek. Dat is het snarenspeel van de piano: musicus Gerrit Koele uit Wezep publiceert een bundel met 150 psalmbewerkingen voor dit instrument.

Jan-Kees Karels

Psalmen voor de

n een zolderkamer werkt hij achter de computer aan de muzieknotatie. Achter de garage van zijn huis in Wezep is het leslokaal met een piano en een orgel, waar Gerrit Koele (1967) zijn leerlingen ontvangt.

Koele publiceerde de afgelopen jaren een aantal pianoboeken met onder meer psalmbewerkingen, uitgebracht door muziekuitgeverij Cantique. „Naar aanleiding daarvan vroeg uitgever Cor van Dijk of ik een koraalboek met alle 150 psalmen wilde maken”, licht hij toe. „Daarmee ben ik in het voorjaar van 2017 begonnen. De bundel kon in september dit jaar worden afgerond.”

Met "Loof Hem met snarenspeel" wil Koele laten zien dat de psalmen ook prima geschikt zijn om op piano te spelen. „De bundel is in de eerste plaats bedoeld als koraalboek, om samen te begeleiden”, aldus Koele. „Maar hij kan uiteraard ook als instrumentale pianomu-

ziek worden gebruikt.”

Koele denkt bij het zingen van psalmen bij de piano niet direct aan een grote groep mensen, schrijft hij in het woord vooraf. „Ik denk eerder aan een kleiner gezelschap, bijvoorbeeld het gezin of een kerkelijke kring of jeugdclub. De koralen zijn daarom niet gezet met de bedoeling om veel volume te creëren, met zware dubbele bassen en grote akkoorden. Ik heb de koralen voornamelijk driestemmig geharmoniseerd, om transparantie te behouden en aan te sluiten bij de omliggende voor-, tussen- en naspelen.”

Muzieknotatie

Op 11-jarige leeftijd kreeg Koele zijn eerste orgellessen. Hij volgde de opleiding docerend musicus orgel en kerkelijk orgelspeel aan het Zwolse conservatorium, waar hij in 1990 afstudeerde. „Toen ben ik mijn weg gaan zoeken in de muziekwereld. Ik heb altijd koren begeleid, en ook veel privéleerlingen gehad. Al is mijn

praktijk wel kleiner geworden. Op dit moment heb ik tussen de twintig en dertig leerlingen: orgel, piano en keyboard. De laatste tijd verleg ik mijn werkzaamheden meer naar de muzieknotatie. Uitgeverij Boekencentrum heeft me gevraagd voor diverse grote opdrachten, zoals "Weerklank" en "Op Toonhoogte". Er komt nu een grote klus aan voor de Protestantse Kerk in Nederland. Men gaat een nieuwe begeleidingsbundel bij het nieuwe Liedboek uitgeven, met voorspelen en intonaties. Die voorspelen en intonaties worden door anderen gecomponeerd. Ik zorg dan voor de notatie van de muziek, zodat die kan worden uitgegeven. Het noteren van muziek heb ik altijd al wel veel gedaan. Zo heb ik in de jaren negentig met mijn zwager de muziekuitgeverij Promusic opgezet, die later door Arjan Post is overgenomen.”

Hoewel Koele nu een compleet koraalboek voor psalmen heeft gecomponeerd, wil hij zichzelf

Muzieknotatie. beeld Sjaak Verboom

pianist

geen componist noemen. „Iets op papier zetten vind ik altijd best een hele stap. Er zijn mensen die ik echt componist vind. Dick Sandersman bijvoorbeeld, die schrijft in een week een boekje met bewerkingen in de stijl van Max Reger. Omdat de uitgever enthousiast was over de pianoboeken die ik maakte, ben ik aan dit project begonnen.”

Heeft Koele inspirerende voorbeelden gebruikt voor zijn psalmbewerkingen? „Niet echt”, geeft hij aan. „Ik begon steeds met het maken van de koraalzetting, omdat je dan de melodielijn goed in je hoofd krijgt. Uit het koraal nam ik dan een motiefje, en daar ging ik mee aan de slag voor het voor- en naspel. Die voor-, tussen- en naspelen ontstonden vaak spontaan. Sommige had ik in een uur klaar, andere gingen de prullenbak in. Een paar voorbeelden heb ik overigens wel gebruikt. Zo heb ik bij Psalm 84 het voorspel van Jan Zwart voor piano bewerkt. En in Psalm

99 heb ik de toccata van Dubois verwerkt. Psalm 74 heeft iets weg van Erik Satie.”

De musicus uit Wezep heeft geprobeerd echt vanuit de eigenheid van de piano te denken, geeft hij aan. „Bij orgel heb je te maken met staande akkoorden:

„Als je drie jaar pianoles hebt, zou je ze moeten kunnen spelen”

---

zolang je een akkoord vasthoudt, blijft het doorklinken. Bij de piano moet je het meer zoeken in de beweging en de doorgangsnoten. In de koralen heb ik veel doorgaande baslijntjes gebruikt. De koralen zijn ook allemaal ritmisch gezet, dat werkt beter op de piano.”

Koele streeft met het koraalboek naar praktische bruikbaarheid. Er zijn lange en korte voorspelen, net waar de speler behoefte aan heeft. „Ik kan me voorstellen dat je op een vereniging of club niet een heel lang voorspel gaat spelen, als je met elkaar gaat zingen. Qua moeilijkheidsgraad geeft de uitgever de muziekboeken altijd een cijfer tussen de 1 en de 10. Dit boek zit ergens tussen 3 en 5. Als je drie of vier jaar pianoles hebt, zou je de bewerkingen moeten kunnen spelen.”

Koele neemt plaats achter de piano en speelt de melodie van Psalm 48 voor. „Kijk, dan neem ik de eerste noten als motief voor het voorspel, en borduur daarop voort. Het is geen ingewikkelde muziek en ze ligt goed in het gehoor. Ik heb in ieder geval geprobeerd de bewerkingen met smaak op te schrijven.”

>>>gerritkoele.nl

>>>cantique.nl voor een aantal muziekvoorbeelden